

RAN-2408000604020001

S.Y.B.Com. (Sem. - IV) Examination October - 2025

Advanced Accounting And Auditing - III (Major) : (Cost Accounting - 3)

[Total Marks: 50]

સૂચના : / Instructions (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fill up strictly the above details on your answer book	Seat No.: <table border="1"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table> Student's Signature						

પ્ર. 1 ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે પાંચ) [10]

- (1) કરારની કિંમત રૂ. 2,00,000 છે. વર્ષ 2024 દરમિયાન $\frac{3}{4}$ ભાગનું કામ પૂરું થયું છે. પૂરા થયેલ કામની પડતરના 80% કામને પ્રમાણપત્ર મળ્યું છે. કરારનાં કુલ ખર્ચા રૂ. 1,00,000 છે. બિનપ્રમાણિત કામની કિંમત શોધો.
- (2) એક પ્રક્રિયામાં રૂ. 68,800 ની કિંમતે 4000 એકમો દાખલ કરવામાં આવ્યા હતાં. સામાન્ય બગાડ 10% છે. દરેક એકમની ભંગાર કિંમત રૂ. 10 છે. ખરેખર ઉત્પાદન 3640 એકમો હોય તો અસામાન્ય વધારાની કિંમત કેટલી હશે?
- (3) એક ટ્રક 10 કિલોમિટરનાં અંતરે આવેલ બે શહેરો વચ્ચે માલનું વહન કરે છે. જતી વખતે નૂર ક્ષમતાનાં 100% પૂરેપૂરું 10 ટન મળે છે, જ્યારે વળતી વખતે ક્ષમતાનાં 70% મળે છે. દરરોજની બે રાઉન્ડ ટ્રીપ શક્ય છે. ટ્રક મલિનાનાં સરેરાશ 25 દિવસ દોડે છે. ઉપર આપેલ માહિતી પરથી કુલ માસિક ટન કિલોમિટર શોધો.
- (4) ભાગ A માટે પ્રમાણિત સમય અને દર નીચે આપેલ છે : પ્રમાણિત કલાક 15; પ્રમાણિત દર રૂ. 4 કલાક કલાકદીઠ. ખરેખર માહિતી અને સંબંધિત માહિતી નીચે મુજબ છે: ખરેખર ઉત્પાદન 1000 એકમો; ખરેખર કલાકો 15,300 કલાક, ખરેખર દર રૂ. 3.90 કલાકદીઠ. મજૂરી દર વિચલનની ગણતરી કરો.
- (5) એક જોબમાં માલસામાન અને મજૂરી અનુક્રમે રૂ. 200 અને રૂ. 100 થશે. કારખાના ખર્ચ મજૂરીના 60% લેખે અને વહિવટી ખર્ચ કારખાના પડતરના 25% લેતા ઉમેર્યા બાદ જો પડતર પર 20% નફો અપેક્ષિત હોય તો જોબની કિંમત શું થાય?
- (6) નીચેની વિગતોથી એક કોન્ટ્રાક્ટના ચોપડે ક્યાં અને કઈ રકમથી બતાવશો? તા. 1-1-2024 ના રોજ રૂ. 40,000 ની કિંમતનું યંત્ર કરાર પર મોકલ્યું. તા. 30-9-2024 ના રોજ કોન્ટ્રાક્ટના ચોપડા બંધ થાય છે અને યંત્ર પર વાર્ષિક 20% લેખે ઘસારો ગણવામાં આવે છે.
- (7) જીનલ ટ્રાન્સપોર્ટ કંપનીના હિસાબોમાંથી નીચેની માહિતી પ્રાપ્ત કરવામાં આવેલ છે. તેના પરથી કુલ ટન કિલોમીટર શોધો :
કુલ કિલોમીટર (મલિના દરમિયાન) - 2,200
કુલ ટ્રિપ - 40
કુલ લઈ જવામાં આવેલ લોડ - 320 ટન

પ્ર. 2 એક વસ્તુ ત્રણ જુદી પ્રક્રિયા H, M અને T માંથી પસાર થાય છે અને છેવટે તૈયાર માલ ખાતે લઈ જવામાં આવે છે. માહિતી નીચે મુજબ છે : [14]

વિગત	પ્રક્રિયા H	પ્રક્રિયા M	પ્રક્રિયા T
દાખલ કરેલ એકમો (એકમદીઠ રૂ. 20 લેખે)	?	-	-
ખરેખર ઉત્પાદન (એકમમાં)	13,950	?	?
સામાન્ય બગાડ (દાખલ કરેલ એકમના ટકા)	4%	8%	12%
બગાડની વેચાણ કિંમત (દરેક 50 એકમનો)	રૂ. 25	રૂ.100	રૂ.150
અસામાન્ય બગાડ (એકમમાં)(એકમદીઠ પડતર રૂ.40)	450	નથી	-
અસામાન્ય વધારો (એકમમાં)	-	નથી	316
સામાન્ય ઉત્પાદનની એકમદીઠ પડતર	-	રૂ.55	-
અસામાન્ય વધારાની એકમદીઠ પડતર	-	-	રૂ.80

વધારાની માહિતી :

- (1) કારખાનાના પરોક્ષ ખર્ચ ત્રણે પ્રક્રિયામાં પ્રત્યક્ષ મજૂરીના 100% ગણવાના છે.
- (2) પ્રક્રિયા 'H' માં અસામાન્ય બગાડ, સામાન્ય બગાડના 75% જેટલો છે.
ઉપરની માહિતી પરથી પ્રક્રિયાનાં ખાતાં, અસામાન્ય બગાડ તેમ જ અસામાન્ય વધારાનું ખાતું તૈયાર કરો.

OR

પ્ર. 2 શુક્લા ટ્રાન્સપોર્ટ કંપની પાસે નીચે મુજબનાં વાહનો છે : [14]

ટ્રકની સંખ્યા	વહન શક્તિ
40	5 ટન
30	4 ટન
50	3 ટન
30	2 ટન

દરેક ટ્રક દિવસની સરેરાશ 6 ટ્રિપ કરે છે અને દરેક ટ્રિપમાં 6 કિલોમિટરનું અંતર કાપે છે. દરેક ટ્રક તેની વહનશક્તિના 80 ટકા જેટલું વજન ઊંચકે છે. વાર્ષિક સરેરાશ ગણતાં 20 ટકા જેટલી ટ્રકો દરરોજ રિપેરમાં હોય છે. માલવહનનું કામ દરરોજ ચાલે છે.

માસિક ખર્ચ નીચે મુજબ છે :	રૂ.
સુપરિન્ટેન્ડેન્ટનો પગાર	30,000
૮ ફોરમેનનો પગાર, દરેકના	1,500
૧૫૦ ડ્રઈવરનો પગાર, દરેકના	600
૩૦૦ મજૂરોનો પગાર દરેકના	300
માલસામગ્રી વપરાશ	30,000
ડીઝલ વપરાશ	2,30,000
ઓઈલ ગ્રીસ વગેરે	80,000
ટાયર ટ્યૂબના ખર્ચ	40,000
ગેરેજ ભાડું	20,000
ગેસ, પાણી, વીજળી	15,000
પરચૂરાણ ખર્ચ	20,672

માસિક ખર્ચ નીચે મુજબ છે :	રૂ.
સમારકામ નિભાવ ખર્ચ	30,000
અન્ય વહીવટી ખર્ચ	45,000

ઉપરોક્ત માહિતીના આધારે ટન કિલોમીટર દીઠ સેવા પડતરની ગણતરી દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

પ્ર. 3

દિવ્યેશ કન્સ્ટ્રક્શન તા. 1/5/2020 નાં રોજ રૂ 40,00,000 નો એક કરાર શરૂ કર્યો. જેની વિગતો નીચે મુજબ છે :

[14]

વિગતો	31/12/2021(રૂ.)	31/12/2022 (રૂ.)
ચાલુ કામ ખાતે:		
પ્રમાણિત કામ	16,00,000	28,00,000
બિનપ્રમાણિત કામ	80,000	3,00,000
સ્થળ પર માલસામાન	25,000	40,000
સ્થળ પર યંત્ર	3,00,000	?
અનામત નફો	2,05,000	?

વિગતો	ખરેખર ખર્ચ 1/1/2022 થી 31/12/2022 (રૂ.)	અંદાજિત ખર્ચ 1/1/2023 થી 31/3/2023 (રૂ.)
માલસામાન ખર્ચ	5,00,000	3,00,000
મજૂરી ખર્ચ	2,50,000	80,000
પરોક્ષ ખર્ચ	1,50,000	1,00,000
માલસામાનનું વેચાણ (પડતર રૂ 40,000)	30,000	- -
આકસ્મિક ખર્ચ	- -	30,000
પેટા-કરાર	80,000	- -

અન્ય માહિતી :

- (1) કરાર તા. 31/3/2023 નાં રોજ પૂરો થશે
- (2) યંત્ર પર 15% લેખે સીધી લીટીની પદ્ધતિએ ઘસારો ગણો.
- (3) કરારનાં અંતે રૂ 25,000 નો માલસામાન સ્ટોક છે.
- (4) યંત્ર કરાર શરૂ થયાની તારીખે કરારની જગ્યાએ મોકલવામાં આવ્યું.

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી:

1. તા. 31/12/2022 નાં રોજ કરાર ખાતું બનાવો અને નફા નુકસાન ખાતે લઈ જવાની રકમની ગણતરી કરો.
2. અંદાજિત કરાર ખાતું તૈયાર કરો:

OR

પ્ર. 3 (અ) ઉત્પાદનના કાર્ય રોકાયેલા એકમના બે જોબ માટેના આંકડા નીચે મુજબ છે:

[7]

વિગતો	જોબ - 1 (રૂ.)	જોબ - 2 (રૂ.)
સીધો માલસામાન	16,000	20,000
સીધી મજૂરી	12,000	14,000
સીધા ખર્ચ	6,000	6,000

પ્રાથમિક પડતરના 50% લેખે કારખાનાના પરોક્ષ ખર્ચ તથા કારખાના પડતરના 10% લેખે ઓફિસના પરોક્ષ ખર્ચ થાય છે. દરેક જોબની કુલ પડતર શોધો:

- (બ) ઓમકાર કંપની લિમિટેડના ઉત્પાદન 'A' ના એકમદીઠ પ્રમાણ મજૂર કલાકો અને પ્રમાણ મજૂરી દર નીચે મુજબ છે.

[7]

કારીગર	કલાકો	કલાકદીઠ દર (રૂ.)	કુલ રૂ.
કુશળ	10	3.00	30.00
અર્ધકુશળ	8	1.50	12.00
બિનકુશળ	16	1.00	16.00
કુલ			58.00

વસ્તુ A નું ખરેખર ઉત્પાદન 1,000 એકમો થયું હતું જેના ખરેખર ખર્ચ કલાકો અને ખરેખર મજૂરી નીચે મુજબ છે.

કારીગર	કુલ કલાકો	કુલ રૂ.
કુશળ	9,000	36,000
અર્ધકુશળ	8,400	12,600
બિનકુશળ	20,000	18,000

ઉપરની માહિતી પરથી ગણતરી કરો

- (1) મજૂરી ખર્ચ વિચલન
- (2) મજૂરી દર વિચલન
- (3) મજૂરી કાર્યક્ષમતા વિચલન

પ્ર.4 ટૂંક નોંધ લખો : (ગમે તે ત્રણ)

[12]

- (1) પ્રમાણ પડતર પદ્ધતિના લાભો.
- (2) પ્રમાણિત અને બિન પ્રમાણિત કામ.
- (3) સેવા પડતર પદ્ધતિ.
- (4) જોબ પડતર પદ્ધતિ.
- (5) સામાન્ય બગાડ અને અસામાન્ય બગાડ.

ENGLISH VERSION

Q. 1 Answer in brief [Any Five]

[10]

- (1) Contract price Rs 2,00,000. $\frac{3}{4}$ Contract done in the year 2024. Work certified is 80%. Total expenses of the contract are Rs 1,00,000. Find out the value of uncertified work.
- (2) 4000 units are introduced at a total cost of Rs 68,800. Normal loss is 10%. Each unit carries a scrap value of Rs 10. If the actual output is 3640 units, what will be the value of abnormal gain?
- (3) The truck carries goods to and from the city covering a distance of 10 km. each way. On an outward trip freight is available to the extent of full capacity 10 tonnes and on return trip 70% of capacity. Daily two round trips are possible. The truck runs on an average 25 days in a month. Find out monthly tonne km. from the above information:

- (4) The standard time and rate for unit component A are given below: Standard hours 15; Standard rate Rs. 4 per hour. The actual data and related information are as under: Actual production 1000 units; actual hours 15,300 hours, actual rate Rs. 3.90 per hour. Calculate Labour Rate Variance.
- (5) In a job, material and wages are Rs. 200 and Rs. 100 respectively. Factory expenses are added at 60% of wages and Administrative expenses are added at 25% of factory cost. What will be the price of job, if 20% profit on cost is expected?
- (6) State how you will deal with the following in the books of a contractor:
On 1-1-2024, a machine costing Rs. 40,000 has been supplied to a contract. The accounts are closed on 30th September 2024 and depreciation at 20% per annum is to be provided on machine.
- (7) The following details are obtained from the accounts of Jinal Transport Company for a month. Find out the total tonne-kilometres for the month:
Total kilometres during the month - 2,200
No. of trips - 40
Total load carried - 320 tonnes

Q. 2

A product passes through three different processes 'H', 'M' and 'T' and thereafter it is transferred to finished stock, the information is as under :

[14]

Particulars	Process H	Process M	Process T
Units introduced (Per unit Rs. 20)	?	-	-
Actual Production (Number of units)	13,950	?	?
Normal Wastage (Percentage of inputs)	4%	8%	12%
Sales value of wastage (Per 50 units)	Rs.25	Rs.100	Rs.150
Abnormal wastage (Number of units) (cost per unit is Rs. 40)	450	Nil	-
Abnormal gain (Number of units)	-	Nil	316
Normal cost of Normal output (per unit)	-	Rs.55	-
Cost of Abnormal gain (per unit)	-	-	Rs.80

Additional information :

- (1) Factory Overheads are to be distributed as 100 percentage of direct wages in all three processes.
- (2) The abnormal wastage was 75% of the normal wastage in Process 'H' From the above information prepare Process Accounts, Abnormal loss Accounts and Abnormal Gain Accounts.

OR

Q. 2

Shukla Transport Company has the following fleet of vehicles:

[14]

No. of vehicles	Specification
40	5 tones
30	4 tones
50	3 tones
30	2 tones

On average each truck makes six trips a day and each trip cover an average distance of 6 kilometers. Each truck carries weights which are only 80% of the capacity. Taking an annual average, 20% of the trucks are laid up for repairs every day. The conservancy work is carried on daily.

The monthly charges incurred are as follows:	RS.
Salary of the Superintendent	30,000
Salaries of 8 Transport foreman each	1,500
Wages of 150 drivers - each	600
Wages of 300 labourers each	300
Consumable stores	30,000
Diesel	2,30,000
Oil, Grease etc.	80,000
Cost of tyres tubes	40,000
Rent of Garage	20,000
Gas, Water and Electric charges	15,000
Miscellaneous Expenses	20,672
Repair and Maintaince Expenses	30,000
Other overhead charges	45,000

From the above information prepare a statement showing cost per ton kilometer.

Q. 3 Divyesh Construction Company started a contract with an agreement worth Rs 40,00,000 on 1-5-2020. The details related to the contract are as follows:

[14]

Particulars	31/12/2021 Rs	31/12/2022 Rs
Work in progress A/c:		
Certified work	16,00,000	28,00,000
Uncertified work	80,000	3,00,000
Materials at site	25,000	40,000
Machines at site	3,00,000	?
Reserve profit	2,05,000	?

Particulars	Actual cost - Rs 1/1/2022 to 31/12/2022	Estimated cost -Rs 1/1/2023 to 31/3/2023
Materials expenses	5,00,000	3,00,000
Labour expenses	2,50,000	80,000
Indirect expenses	1,50,000	1,00,000
Sales of materials (cost Rs 40,000)	30,000	- -
Contingency expenses	- -	30,000
Subcontract cost	80,000	- -

Other information:

- (1) The contract would be completed by 31/3/2023.
- (2) Machines are depreciated at 15% on straight line method.
- (3) The value of materials on hand will be Rs 25,000 at the end of the contract
- (4) The machines were sent to the contract's place on the date of beginning of the contract.

From the above information:

1. Prepare contract A/c for the year ended on 31/12/2022 and show your calculations of the amount of profit to be credited to the Profit and Loss Account.
2. Prepare proforma Contract Account.

OR

Q. 3 (A) The following figures relate to two jobs of manufacturing:

[7]

Particulars	Job -1 (Rs)	Job -2 (Rs)
Direct Material	16,000	20,000
Direct Labour	12,000	14,000
Direct Expenses	6,000	6,000

Work overheads are 50% on prime cost and office overheads are 10% on work cost.
Find out the total cost of each job.

(B) The standard labour hours and rate of Article 'A' of Omkaar Ltd. were as follows

[7]

Labour	Hours	Rate per hour (Rs.)	Total Rs.
Skilled	10	3.00	30.00
Semi-skilled	8	1.50	12.00
Unskilled	16	1.00	16.00
Total			58.00

The actual production was **1,000 units**.

Article 'A' for which the actual hours worked, and wages are given below:

Labour	Total hours	Total Rs.
Skilled	9,000	36,000
Semi-skilled	8,400	12,600
Unskilled	20,000	18,000

Calculate:

- (1) Labour Cost Variance
- (2) Labour Rate Variance
- (3) Labour Efficiency Variance

Q.4 Write short notes on: [any three]

[12]

- (1) Advantages of Standard Costing.
- (2) Certified Work and Uncertified Work.
- (3) Operating Costing.
- (4) Job Costing.
- (5) Normal Wastage and Abnormal Wastage